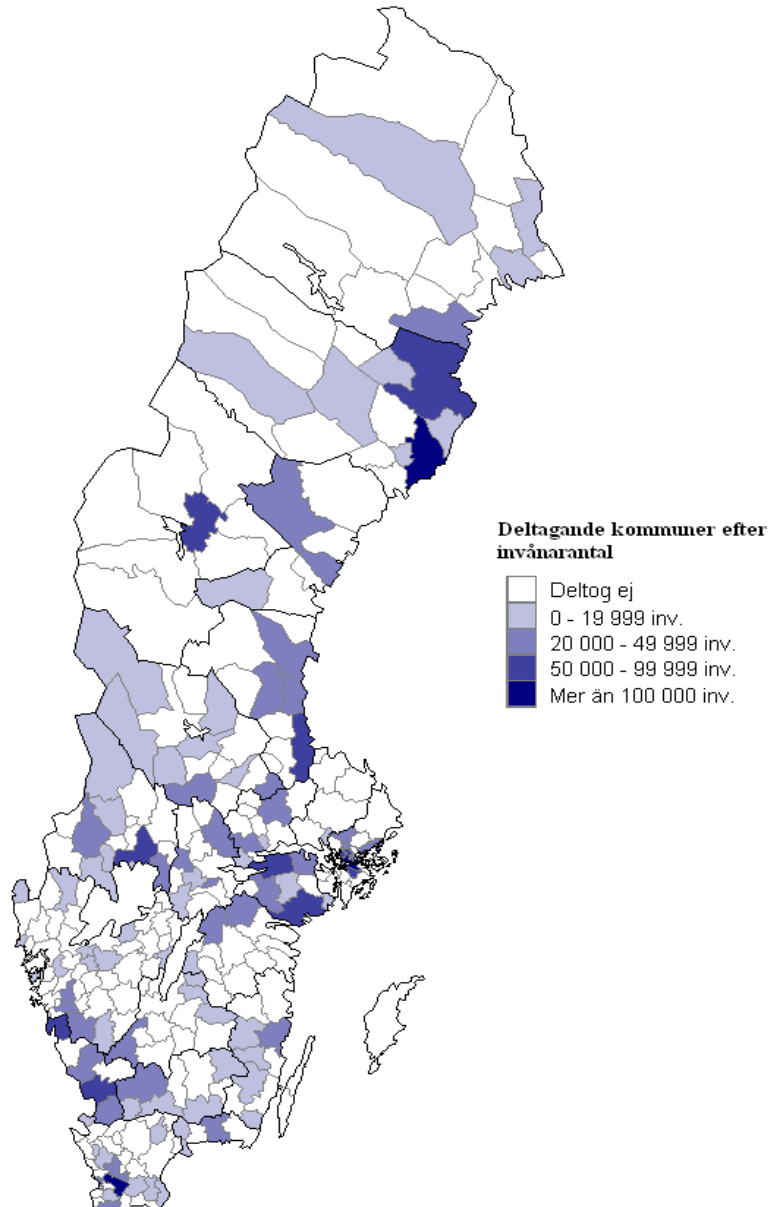

Rådet för främjande
av kommunala analyser

KVALITETSNYCKELTAL VERKSAMHET FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING 2010

Resultat för brukarnära indikatorer för boende och daglig verksamhet enligt LSS

Förord

Denna rapport är en sammanställning av de resultat avseende LSS-boende och daglig verksamhet som 113 svenska kommuner har redovisat i Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada) under hösten 2010 och tidiga 2011. Nyckeltalen samlas under benämningen *Kvalitet i verksamhet för personer med funktionsnedsättning*. Syftet med undersökningen är att ge landets kommuner möjlighet att jämföra sin verksamhet med andras. Resultaten kompletterar den bild av verksamhetens kvalitet som erhålls från andra utvecklingsprojekt som rör kvalitetsmätning inom verksamhet för personer med funktionsnedsättning, som t.ex. Socialstyrelsens och SKL:s *Öppna jämförelser om stöd till personer med funktionsnedsättning*.

Nyckeltalen utgår ifrån det utvecklingsarbete som bedrevs inom ramen för det nationella Jämförelseprojektet 2007-2010. Ett kännetecken för dessa indikatorer är att de på ett annat sätt än traditionell statistik avseende verksamhet för personer med funktionsnedsättning fångar information som är relevant utifrån brukarens perspektiv.

I denna rapport presenteras genomsnittliga resultat för alla deltagande kommuner. Kommunernas enskilda resultat redovisas inte i rapporten men finns tillgängliga online i Kolada. Ett särskilt tack riktas till Katrineholm och Huddinge vars resultat vi fått medgivande att lyfta fram i exempel på hur man kan redovisa nyckeltalen i den enskilda kommunen.

Rapporten är sammanställd av Johan Gjersvold på RKA:s kansli.

Stockholm, maj 2011

Anders Norrlid

Rådet för främjande av kommunala analyser

Innehållsförteckning

Förord	2
Sammanfattning	4
1 Inledning.....	5
2 Mått- och metodbeskrivning	6
3 Kvalitetsnyckeltal inom verksamhet för personer med funktionsnedsättning	7
3.1 Leva som andra	8
3.2 Delta i samhällets gemenskap	9
3.3 Tillgänglighet	12
4 Exempel på resultatredovisning	14
Bilaga 1: Lista över samtliga nyckeltal i mätningen	17
Bilaga 2: Deltagande kommuner.....	19

Sammanfattning

Personer med funktionsnedsättning kan beviljas stöd i enlighet med LSS, i form av boende, daglig verksamhet, personlig assistans och kontaktperson. Drygt 100 kommuner har hösten 2010 eller tidigt 2011 redovisat kvalitetsnyckeltal för i första hand LSS-boende och daglig verksamhet. Resultaten redovisas för de tre områdena *leva som andra*, *delta i samhällets gemenskap* och *tillgänglighet*.

Resultat bland deltagande kommuner

Boende med särskild service – Leva som andra

I de knappt 100 kommuner som redovisat sina resultat i Kolada är resultaten generellt sett goda. Särskilda utmaningar tycks vara att erbjuda dagliga individuellt anpassade aktiviteter utanför bostaden, möjligheten att få bli sambo och att erbjuda boende fritt från hot och våld.

Läs mer i avsnitt 3.1.

Daglig verksamhet – Delta i samhällets gemenskap

Resultaten uppvisar stora variationer mellan de deltagande kommunerna. På flera områden finns möjligheter till förbättringar, t.ex. möjligheten att få delta på arbetsplatsträffar eller att åstadkomma en verksamhet som är fri från hot och våld.

Läs mer i avsnitt 3.2.

Tillgänglighet

De resultat som redovisas för väntetider uppvisar stora variationer mellan de deltagande kommunerna, vilket gäller både utredningstider och verkställighetstider.

Läs mer i avsnitt 3.3.

1 Inledning

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) bjöd under juni månad 2010 in landets samtliga kommuner att ta fram och redovisa kvalitetsnyckeltal inom verksamhet för personer med funktionsnedsättning i Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada) på www.kolada.se. Nyckeltalen bygger vidare på det utvecklingsarbete som bedrivits av ett stort antal kommuner inom ramen för det nationella Jämförelseprojektet (se www.jamforelse.se för mer information) och SKL:s projekt *Kommunens kvalitet i korthet* (Kkik)

Målsättningen har varit att fånga in brukarnära kvalitetsindikatorer som kan komplettera andra kvalitetsmätningar inom verksamhet för personer med funktionsnedsättning som t.ex. Socialstyrelsens och SKL:s *Öppna jämförelser om stöd till personer med funktionsnedsättning*. Kommunerna har själva och på frivillig basis samlat in statistiken och publicerat den i Kolada, via databasens inmatningsfunktion.

Av tabell 1 nedan kan vi utläsa att de 113 kommuner som har publicerat resultat inom verksamhet för personer med funktionshinder inte skiljer sig nämnvärt i fråga om genomsnittligt antal invånare och skattekraft gentemot riket. Kommunerna är dessutom väl spridda geografiskt över landet vilket framgår av kartan på rapportens framsida. Det är således en förhållandevis representativ grupp av landets totalt 290 kommuner vars resultat ligger till grund för resultatredovisningen som följer i kommande avsnitt.

Bakgrundsfakta	Kommuner som publicerat	Alla kommuner i riket
Antal kommuner	113	290
Totalt antal invånare	3 829 010	9 415 570
Genomsnittligt antal invånare	33 654	32 209
Skattekraft, kr/inv	165 552	162 909

Tabell 1: Bakgrundsfakta om kommuner som publicerat samt alla kommuner.

I denna rapport beskrivs resultaten för de 113 kommuner som publicerat sina resultat under hösten 2010 och tidiga 2011. I kapitel två ges en översiktlig mått- och metodbeskrivning. I kapitel tre och fyra redovisas de deltagande kommunernas aggregerade resultat. I kapitel fyra presenteras några exempel på hur man i den enskilda kommunen kan sammanställa och jämföra sina resultat.

Samtliga resultat i undersökningen som denna rapport bygger på är framtagna och publicerade i Kolada av kommunerna själva utan kvalitetsgranskning från RKA. Kommunerna har själva gjort bedömningen att resultaten håller tillräckligt god kvalitet för publicering. I rapporten görs inga tabeller eller listor av resultaten på kommunnivå. Resultaten för samtliga deltagande kommuner hittar du i Kolada, via *Färdiga presentationer* eller via *Särskilda nyckeltalssamlingar – kommun* i databasens frisök-funktion.

Måtten är framtagna med enhetliga, men nya, definitioner och verktyg. Se därför detta som delresultat i ett utvecklingsarbete.

2 Mått- och metodbeskrivning

Totalt omfattar *kvalitet i verksamhet för personer med funktionsnedsättning* 14 nyckeltal, fördelade på boende med särskild service (LSS-boende), daglig verksamhet respektive väntetider.

Resultaten för boende och daglig verksamhet samlas in genom kontakt med chefen på respektive enhet. Frågorna är ja-eller-nej-frågor, formulerade så att ja uttrycker ett för brukaren positivt utfall. Genom viktning med antal platser beräknas andelen platser i kommunen för vilka frågans påstående gäller. Karaktären på frågorna är kvalitativ och avses fånga kulturen på boendet eller den dagliga verksamheten.

För väntetiden ingår två olika mått. Dels tid från ansökan till beslut, dels tid från beslut till verkställighet. Resultaten hämtas från kommunens interna system i båda fallen. Omprövningar ska inte räknas in i väntetiden. I tiden från ansökan till beslut ingår alla ansökningar (boende, kontaktperson, daglig verksamhet och personlig assistent). I tiden från beslut till verkställighet ingår bara beslut om boende med särskild service och/eller kontaktperson.

3 Kvalitetsnyckeltal inom verksamhet för personer med funktionsnedsättning

Kvalitetsnyckeltal måste ha en tydlig koppling till uppdraget, för att ha hög relevans. Uppdraget avseende verksamhet för personer med funktionsnedsättning sammanfattas på följande sätt i Socialtjänstlagen:

Socialtjänstlag (2001:453)

5 kap. Särskilda bestämmelser för olika grupper.
Personer med funktionsnedsättning

7 § Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att *delta i samhällets gemenskap* och att *leva som andra*.

[vår kursivering]

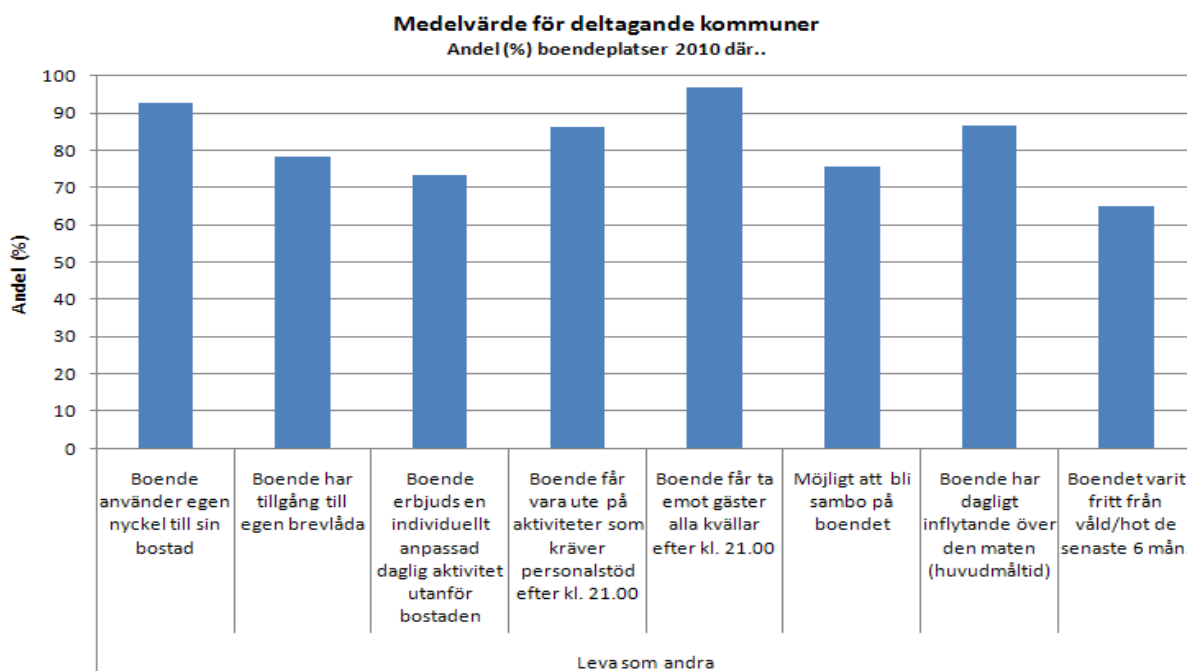
Vi har valt att redovisa resultaten utifrån ovanstående utdrag ur Socialtjänstlagen som kan sägas vara kärnan i uppdraget för verksamhet för personer med funktionsnedsättning. Nyckeltalen för daglig verksamhet har en naturlig koppling till uppdraget att främja *deltagande i samhällets gemenskap*, och frågorna om LSS-boende handlar om möjligheterna att *leva som andra*. *Tillgänglighet* till verksamheten är en förutsättning för att uppdraget ska kunna utföras och en viktig kvalitetsfaktor för brukarna, och beskrivs genom nyckeltal för utredningstid och verkställighetstid.

3.1 Leva som andra

De åtta frågor som finns under området *leva som andra* omfattar personer med beslut om boende med särskild service enligt LSS § 9.9. I de knappt 100 kommuner som redovisat sina resultat i Kolada är resultaten generellt sett goda. Särskilda utmaningar tycks vara att erbjuda dagliga individuellt anpassade aktiviteter utanför bostaden, möjligheten att få bli sambo och att erbjuda boende fritt från hot och våld.

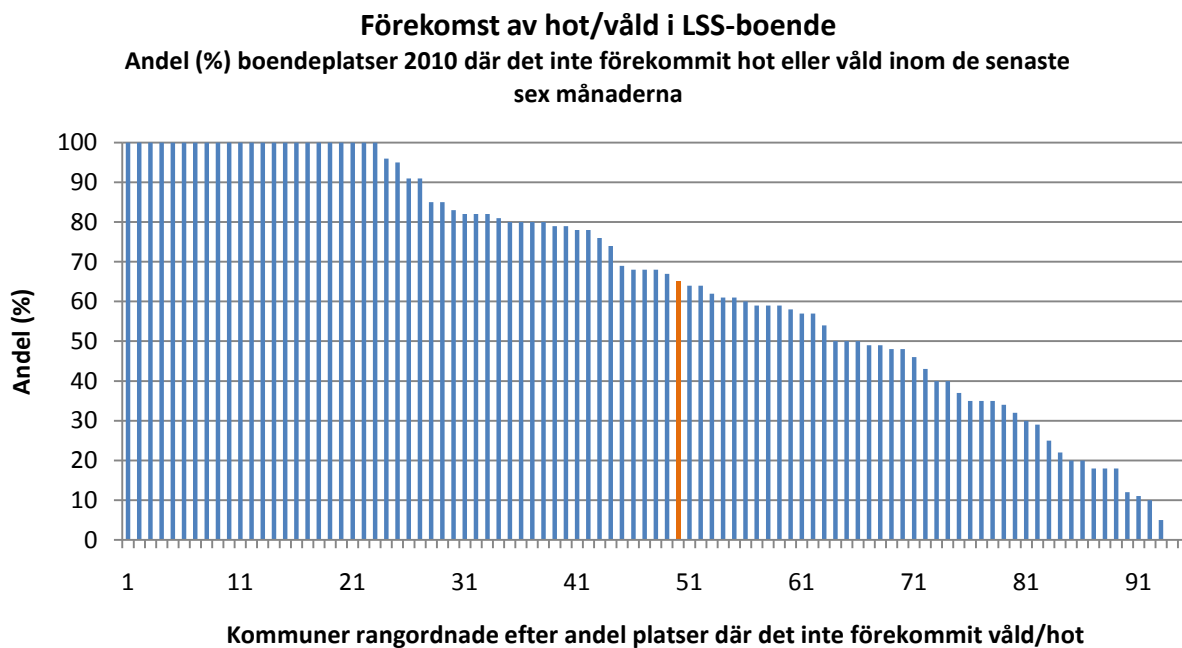
I Socialstyrelsens allmänna råd betonar man att boendet ska organiseras så att den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor och att omvårdnaden kännetecknas av god etik och ett värdigt bemötande. Den boende ska så långt möjligt kunna leva som andra, och om frågorna nedan kan besvaras med ”ja” är det en indikation på att så är fallet:

- Använder alla som kan och vill egen nyckel till boendet?
- Har alla boende som kan och vill tillgång till egen brevlåda?
- Erbjuds alla som kan och vill en individuellt anpassad aktivitet utanför boendet?
- Kan alla boende som kan och vill vara ute på aktiviteter som kräver personalstöd från boendet efter klockan 21.00?
- Kan boende som kan och vill ta emot gäster alla kvällar efter klockan 21.00?
- Är det möjligt att bli sambo på boendet?
- Har alla som kan och vill dagligt inflytande över huvudmålet som lagas och serveras?
- Har boendet varit fritt från hot och våld de sex senaste månaderna?

Figur 1

Frågorna har besvarats av 93-99 kommuner, och som framgår av figur 1 är det en klar majoritet av boendeplatserna som uppfyller de krav på att få leva som andra som frågorna innebär, i de flesta kommunerna.

Figur 2

Variationerna är på vissa håll stora mellan kommunerna, vilket kan åskådliggöras med ovanstående diagram över resultaten för hot och våld. Kommunerna har rangordnats efter andel boendeplatser där det inte förekommit hot eller våld under de senaste sex månaderna.

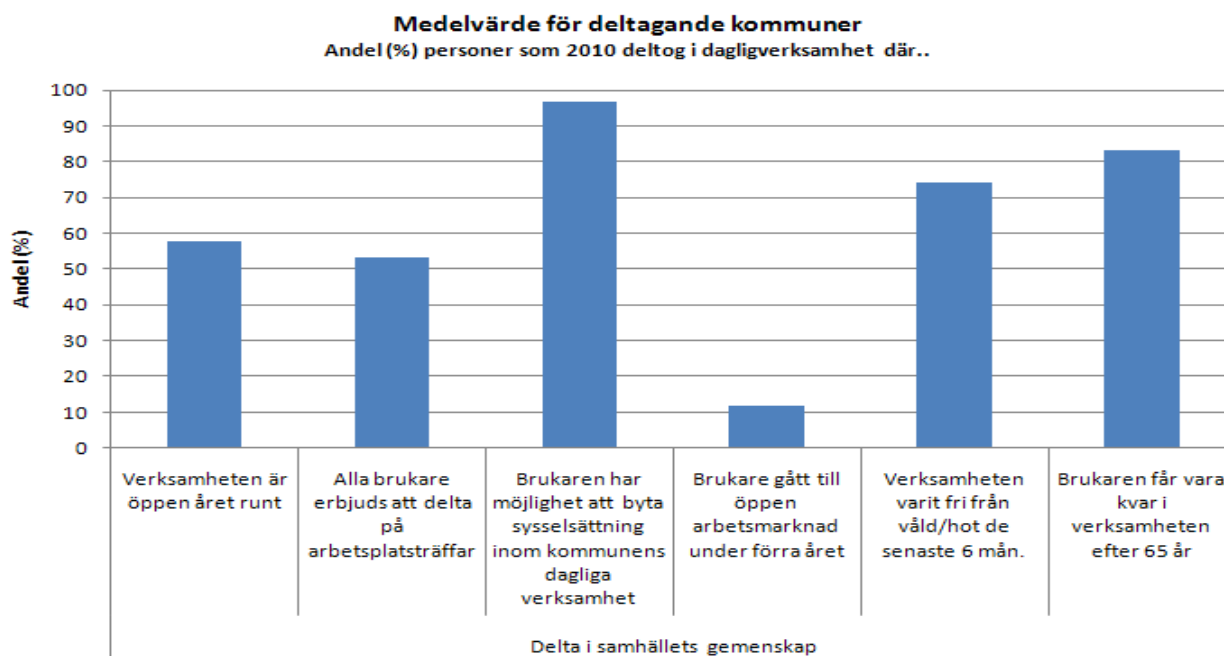
3.2 Delta i samhällets gemenskap

De sex frågorna inom området *delta i samhällets gemenskap* avser daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning. På flera områden finns möjligheter till förbättringar, t.ex. möjligheten att få delta på arbetsplatsträffar eller att åstadkomma en verksamhet som är fri från hot och våld.

Frågorna belyser hur den dagliga verksamheten fungerar:

- Är den dagliga verksamheten öppen året runt?
- Erbjuds alla att delta på arbetsplatsträffar?
- Har brukare i daglig verksamhet möjlighet att byta sysselsättning inom ramen för kommunens dagliga verksamhet?
- Har brukare inom daglig verksamhet gått till öppen arbetsmarknad under förra året?
- Har den dagliga verksamheten varit fri från hot och våld de senaste sex månaderna?
- Får man vara kvar i verksamheten efter 65 år?

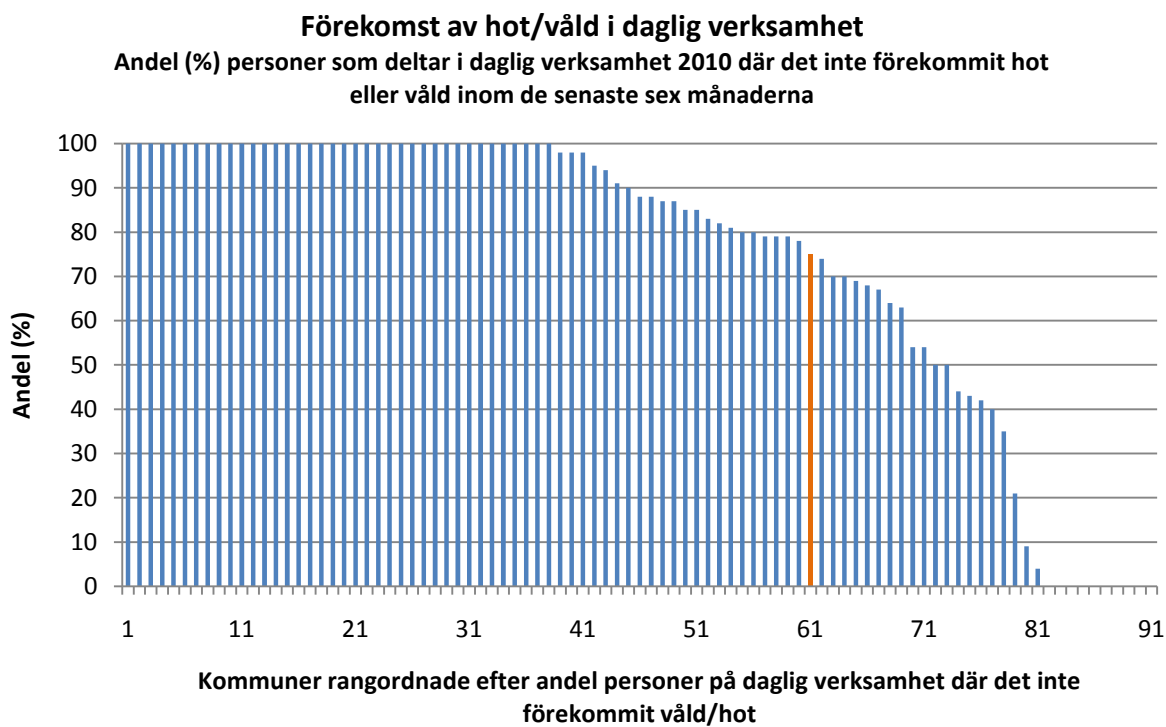
Varje fråga har besvarats av över 90 kommuner.

Figur 3

Möjligheterna är goda att byta sysselsättning inom kommunens dagliga verksamhet, och att få vara kvar i verksamheten efter 65 års ålder om man så önskar. I genomsnitt är hälften av verksamheten

öppen året runt, och i lika stor utsträckning kan man delta på arbetsplatsträffar. Bara ett fåtal deltar i daglig verksamhet där någon har gått över till den öppna arbetsmarknaden under föregående år.

Figur 4

I genomsnitt är ca 75 % av platserna fria från hot och våld, men precis som i LSS-boende är skillnaderna stora mellan kommunerna.

3.3 Tillgänglighet

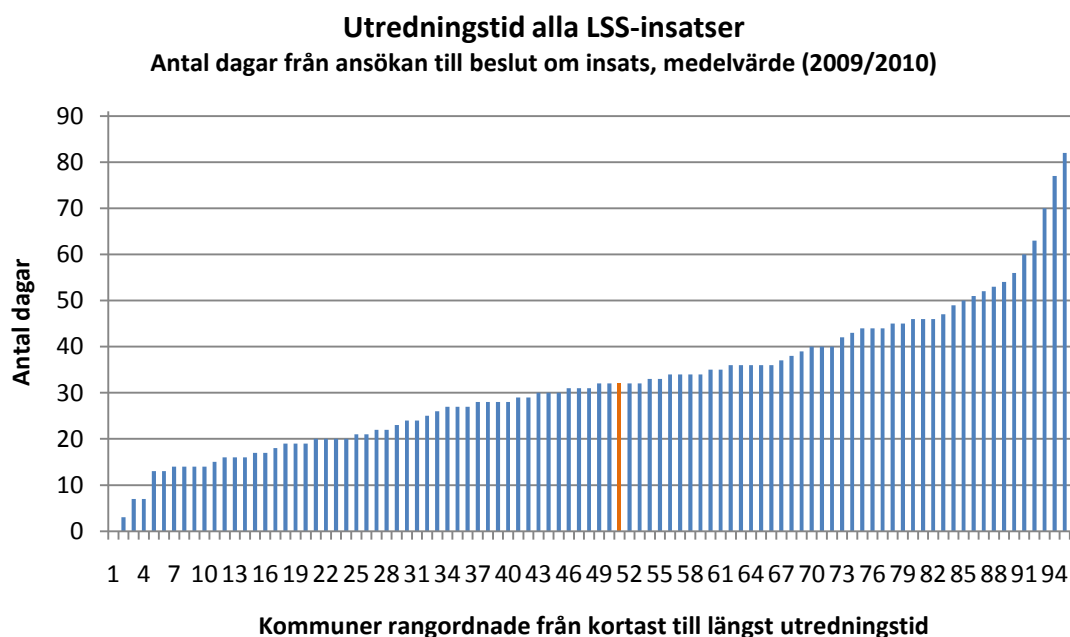
Syftet är att beskriva kommunens förmåga att hantera ansökningar om stöd för personer med funktionsnedsättning. Resultaten hämtas ur kommunens interna statistik, och redovisas som antal dagar från det att ansökan kommer in, till beslut och verkställighet av insatserna.

Både utredningstider och verkställighetstider varierar stort mellan de deltagande kommunerna.

Att inte behöva vänta länge på beslut om insats när man befinner sig i en utsatt situation har stor betydelse.

Genomsnittlig utredningstid från ansökan till beslut om LSS-insats, alla insatser, antal dagar.

62 kommuner har redovisat resultat på 2009, och 35 kommuner på 2010.

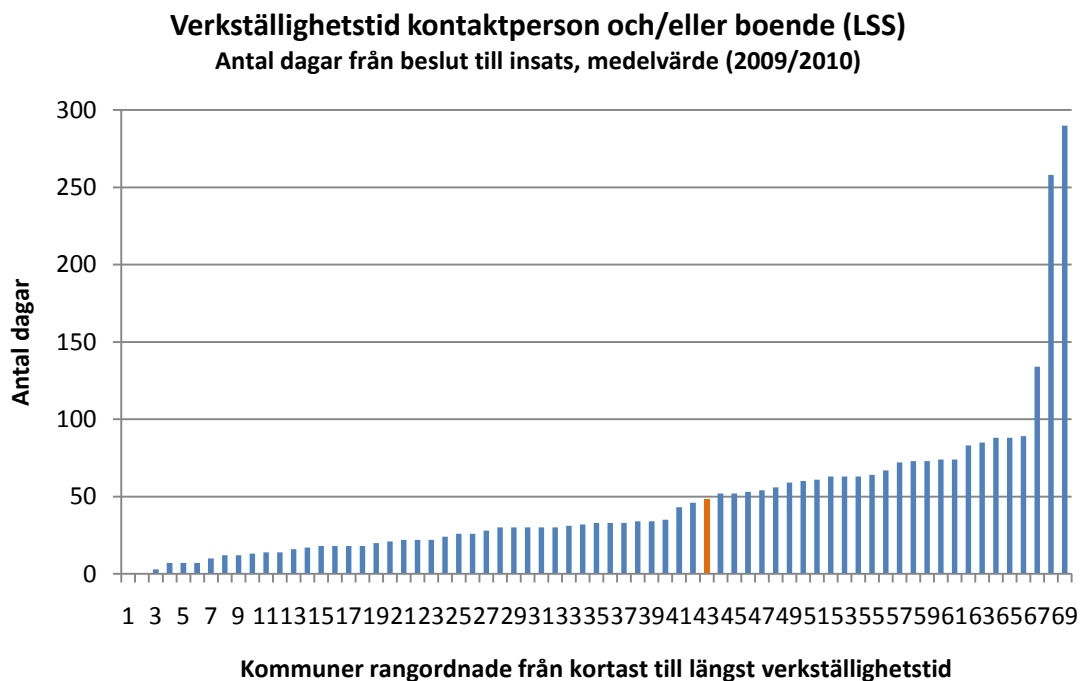

Figur 5

Den genomsnittliga utredningstiden är, i genomsnitt i de 97 kommunerna, 32 dagar. Spridningen är mycket stor, från 1 till 85 dagar. Det är stora variationer på utredningstider mellan olika LSS-insatser, vilket inte framgår här.

Genomsnittlig verkställighetstid från beslut till insats avseende kontaktperson och/eller boende (LSS), antal dagar

Verkställighetstid har redovisats av totalt 69 kommuner för åren 2009-2010. I genomsnitt tar det 48 dagar från beslut till insats.

Figur 6

Kommuner har olika förutsättningar för att planera verkställighet avseende kontaktperson respektive boende. I kommande mätning kommer nyckeltalet att delas upp och redovisas var för sig.

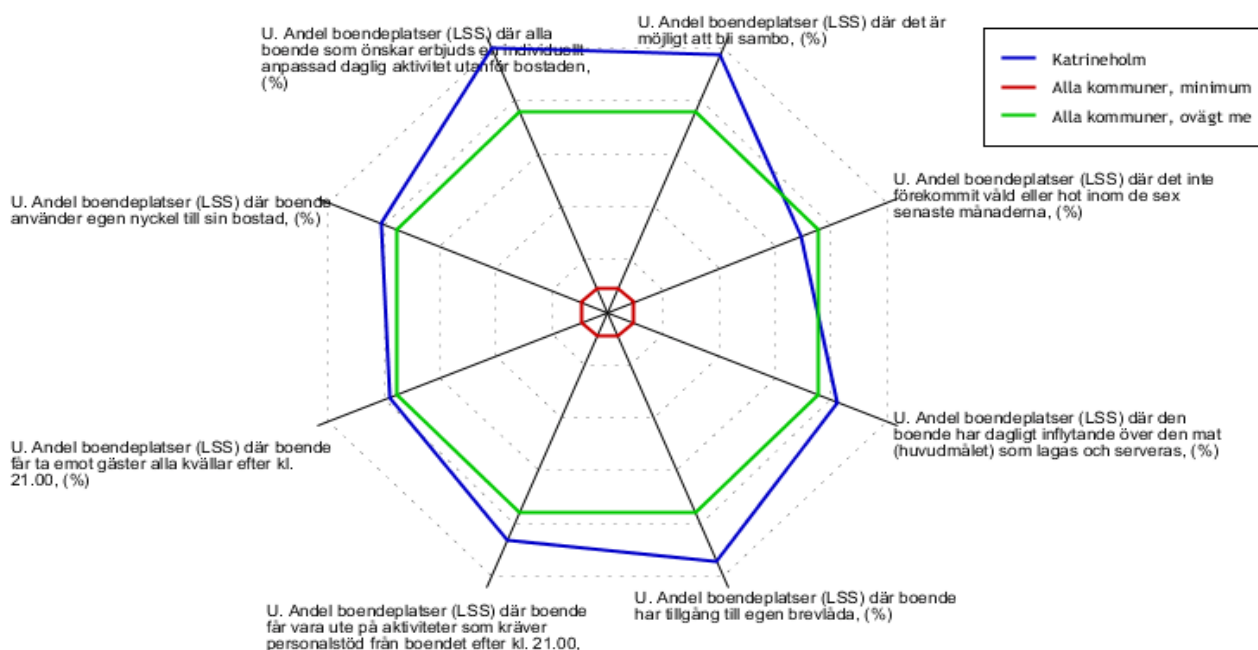
4 Exempel på resultatredovisning

I denna rapport görs ingen redovisning av enskilda kommuners resultat. Vi betygsätter inte heller resultaten, och ett viktigt skäl är att målen kan variera mellan kommunerna. Om kommunen inte anser att t.ex. tillgång till egen brevlåda är prioriterat blir det fel att sätta ”underkänt” för att LSS-boendet inte erbjuder alla den möjligheten. Betygsättningen måste alltså utföras av varje kommun själv.

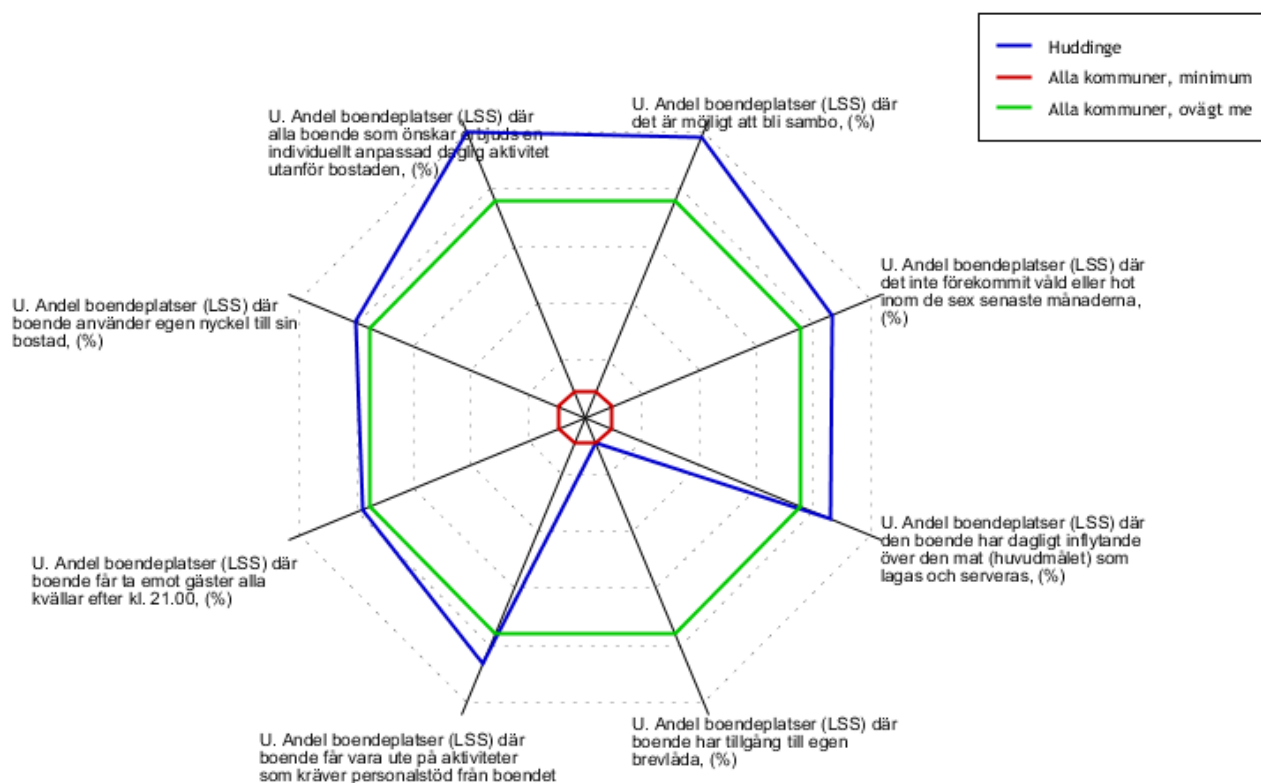
I detta avsnitt presenteras ett antal förslag på tabeller och diagram som kan åskådliggöra kommunens resultat i form av jämförelser med andra. Dessa förslag ska ses som inspiration för det vidare arbetet med nyckeltalen i kommunen. Samtliga diagram illustrerar jämförelser för kommunerna Katrineholm och Huddinge, mot ovägda medelvärden för samtliga deltagande kommuner. Diagrammen redovisas utifrån de två områdena *leva som andra* och *delta i samhällets gemenskap* för att tydliggöra uppföljningen utifrån verksamhetens uppdrag.

Vi har här valt att illustrera resultaten med spindeldiagram. Spindeldiagrammets främsta egenskap är att det ger en mycket tydlig bild för många nyckeltal på en gång i förhållande till andra kommuners resultat. Spindeldiagram kan enkelt skapas direkt i Kolada och jämför för samtliga valda nyckeltal kommunens värde mot medelvärdet för alla deltagande kommuner. Den blå linjen i spindeldiagrammen nedan visar kommunens värde, i detta fall Haparanda, och den gröna linjen visar medelvärdet. Ligger den blå linjen utanför den gröna vid ett visst nyckeltal så visar det att kommunen har ett högre värde än medelvärdet i de övriga kommunerna.

Boende med särskild service (*leva som andra*) 2010

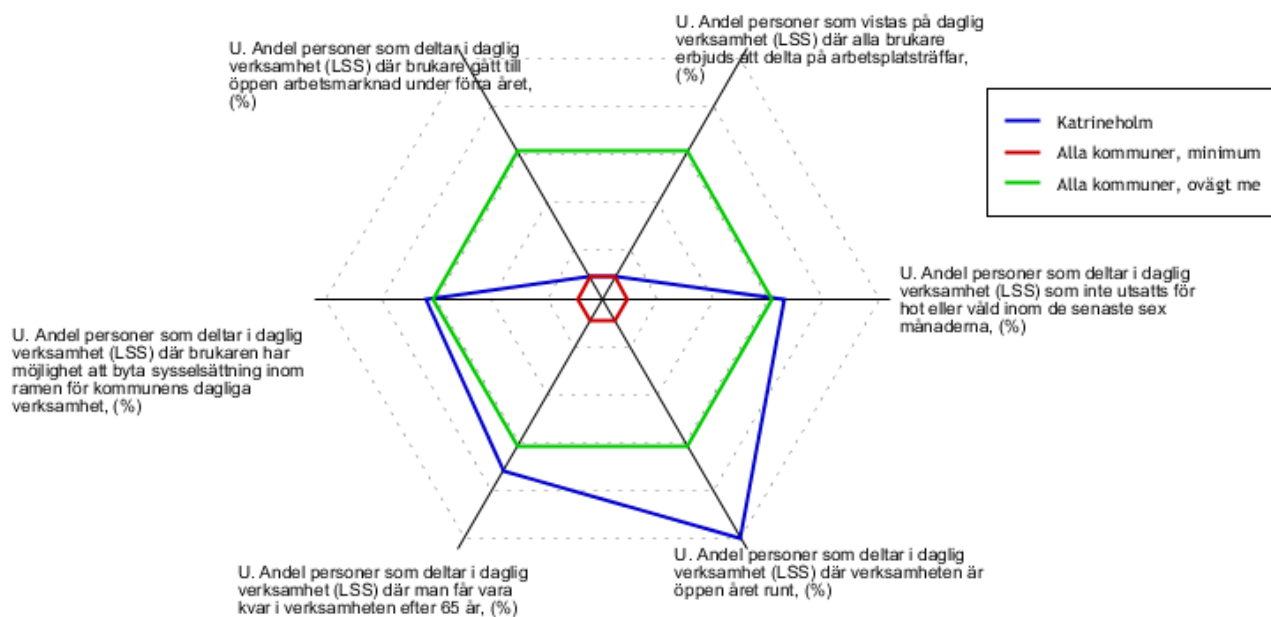

Figur 7

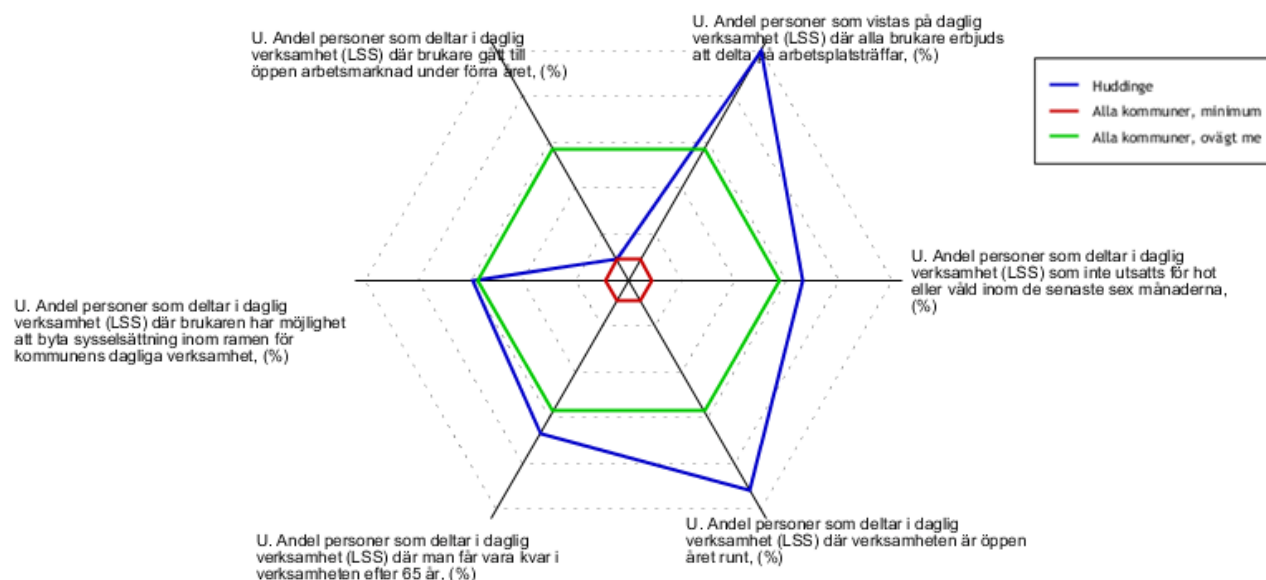

Figur 8

Daglig verksamhet (delta i samhällets gemenskap) 2010

Figur 9

Figur 10

Generellt sett är resultaten goda för de båda exempelkommunerna. För Katrineholm är utvecklingspotentialen något större för *delta i samhällets gemenskap* (daglig verksamhet) än *leva som andra* (boende). För Huddinge har man som helhet ingen större skillnad mellan områdena. Här får man istället leta inom respektive område för att hitta saker att förbättra, som till exempel tillgången till egen brevlåda på boendena.

Bilaga 1: Lista över samtliga nyckeltal i mätningen

Kortnamn	Definition
Boende med särskild service (Leva som andra)	
Andel boendeplatser (LSS) där alla boende som önskar erbjuds en individuellt anpassad daglig aktivitet utanför bostaden, (%)	Andel (%) av totala antalet boendeplatser (LSS) inom kommunen där alla som önskar erbjuds en individuellt anpassad daglig aktivitet utanför bostaden. Avser alla boenden oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Andel boendeplatser (LSS) där boende använder egen nyckel till sin bostad, (%)	Andel (%) av totala antalet boendeplatser (LSS) inom kommunen där alla (som kan och vill) använder egen nyckel till sin bostad. Avser endast de fall där brukaren kan klara av att använda egen nyckel. Avser alla boenden oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Andel boendeplatser (LSS) där boende får ta emot gäster alla kvällar efter kl. 21.00, (%)	Andel (%) av totala antalet boendeplatser (LSS) inom kommunen där alla (som kan och vill) får ta emot gäster alla kvällar efter kl. 21.00. Avser alla boenden oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Andel boendeplatser (LSS) där boende får vara ute på aktiviteter som kräver personalstöd från boendet efter kl. 21.00, (%)	Andel (%) av totala antalet boendeplatser (LSS) inom kommunen där alla (som kan och vill) får vara ute på aktiviteter som kräver personalstöd från boendet efter kl. 21.00. Avser alla boenden oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Andel boendeplatser (LSS) där boende har tillgång till egen brevlåda, (%)	Andel (%) av totala antalet boendeplatser (LSS) inom kommunen där alla (som kan och vill) har tillgång till egen brevlåda. Avser alla boenden oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Andel boendeplatser (LSS) där den boende har dagligt inflytande över den mat (huvudmålet) som lagas och serveras, (%)	Andel (%) av totala antalet boendeplatser (LSS) inom kommunen där alla (som kan och vill) har dagligt inflytande över den mat (huvudmålet) som lagas och serveras. Avser alla boenden oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Andel boendeplatser (LSS) där det inte förekommit våld eller hot inom de sex senaste månaderna, (%)	Andel (%) av totala antalet boendeplatser (LSS) inom kommunen där det inte förekommit våld eller hot inom de sex senaste månaderna. Avser alla boenden oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Andel boendeplatser (LSS) där det är möjligt att bli sambo, (%)	Andel (%) av totala antalet boendeplatser (LSS) inom kommunen där det är möjligt att bli sambo. Avser alla boenden oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen

Daglig verksamhet (delta i samhällets gemenskap)	
Andel personer som deltar i daglig verksamhet (LSS) där brukare gått till öppen arbetsmarknad under förra året, (%)	Andel (%) av totala antalet personer som deltar i daglig verksamhet (LSS) där brukare gått till öppen arbetsmarknad under förra året. Avser all daglig verksamhet oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Andel personer som deltar i daglig verksamhet (LSS) där brukaren har möjlighet att byta sysselsättning inom ramen för kommunens dagliga verksamhet, (%)	Andel (%) av totala antalet personer som deltar i daglig verksamhet (LSS) där brukaren har möjlighet att byta sysselsättning inom ramen för kommunens dagliga verksamhet. Avser all daglig verksamhet oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen.
Andel personer som deltar i daglig verksamhet (LSS) där man får vara kvar i verksamheten efter 65 år, (%)	Andel (%) av totala antalet personer som deltar i daglig verksamhet (LSS) som får vara kvar i verksamheten efter 65 år. Avser all daglig verksamhet oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Andel personer som deltar i daglig verksamhet (LSS) där verksamheten är öppen året runt, (%)	Andel (%) av totala antalet personer som deltar i daglig verksamhet (LSS) där verksamheten är öppen året runt. Avser all daglig verksamhet oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Andel personer som deltar i daglig verksamhet (LSS) som inte utsatts för hot eller våld inom de senaste sex månaderna, (%)	Andel (%) av totala antalet personer som deltar i daglig verksamhet (LSS) som inte utsatts för hot eller våld inom de sex senaste månaderna. Avser brukarna. Avser all daglig verksamhet oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Andel personer som vistas på daglig verksamhet (LSS) där alla brukare erbjuds att delta på arbetsplatsträffar, (%)	Andel (%) av totala antalet personer som vistas på daglig verksamhet (LSS) där alla brukare erbjuds att delta på arbetsplatsträffar. Avser all daglig verksamhet oavsett regi. Källa: Egen undersökning i kommunen
Tillgänglighet	
Genomsnittlig utredningstid från ansökan till beslut om LSS-insats, alla insatser, antal dagar	Genomsnittligt antal dagar som gått mellan ansökan och beslut om LSS-insats, alla insatser. Avser alla beslut om LSS-insats under det senaste året (minimum 10 beslut) exklusive omprövningar. Källa: Egen undersökning i kommunen
Genomsnittlig verkställighetstid från beslut till insats avseende kontaktperson och/eller boende (LSS), antal dagar	Genomsnittligt antal dagar som gått mellan beslut och påbörjad insats avseende kontaktperson och/eller boende, enligt LSS. Avser alla beslut om LSS-insats avseende kontaktperson och boende under det senaste året (minimum 10 beslut), exklusive omprövningar. Källa: Egen undersökning i kommunen

Bilaga 2: Deltagande kommuner

Dessa kommuner hade vid uttagningstillfället publicerat värden på minst ett nyckeltal i undersökningen

Aneby	Härnösand	Norsjö	Tjörn
Arboga	Härryda	Nybro	Tomelilla
Arvika	Högsby	Nyköping	Torsby
Avesta	Järfälla	Olofström	Torsås
Bengtstors	Kalix	Oskarshamn	Tranås
Bjuv	Karlskoga	Piteå	Trelleborg
Bollnäs	Karlstad	Robertsfors	Trosa
Båstad	Katrineholm	Ronneby	Umeå
Danderyd	Knivsta	Rättvik	Upplands Väsby
Eksjö	Kristinehamn	Sala	Uppvidinge
Eskilstuna	Kumla	Sigtuna	Vansbro
Eslöv	Kungsbacka	Simrishamn	Vara
Essunga	Köping	Sjöbo	Vaxholm
Falkenberg	Laholm	Skellefteå	Vilhelmina
Finspång	Laxå	Sollefteå	Vännäs
Flen	Lekeberg	Sollentuna	Ånge
Gislaved	Leksand	Solna	Älmhult
Grums	Lerum	Sotenäs	Älvdalen
Grästorp	Lidingö	Stockholm	Ödeshög
Gällivare	Lilla Edet	Strängnäs	Östersund
Gävle	Lindesberg	Strömstad	Österåker
Götene	Ljungby	Sunne	Östra Göinge
Hallstahammar	Lomma	Svalöv	Övertorneå
Halmstad	Ludvika	Svedala	
Hammarö	Lund	Svenljunga	
Hjo	Lycksele	Säffle	
Huddinge	Malung-Sälen	Säter	
Hudiksvall	Mark	Söderhamn	
Hultsfred	Markaryd	Sölvesborg	
Håbo	Motala	Tingsryd	